

Budapestre vonatkozó újságcikk

Osztályozás

351.74

Szerző:

Cím: *A jubiláló negyvenéves
detektívtestület története*

Forrás:

*Magyar Újság*Bm
(Hely)1927. 3. 6.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Old)

Hely

Idő

Személy

A jubiláló negyvenéves detektívtestület története

A Thaisz-korszak visszaélései — Amikor a külügyminiszter személyesen vállalja a betörőket — Az „újdondászok” informálása — A pesti detektívek világhírű nyomozásai — A háborús bűncselekmények és kémkedések intimitásai

A budapesti államrendőrség detektívtestületé elérkezett fennállásának negyvenéves jubileumához. Nem rekedtek hangos ünnepeket ebből az alkalomból.

A negyvenedik évfordulót *Jubileumi Album* kiadásával ünnepli a detektívtestület. A hatalmas kötet lapjait lapozgatva, meglevenedik a negyven esztendő története.

A polgári biztosi intézmény a közbiztonsági igényeknek nem felelt meg és 1801-ben a népszerűtlen osztrák polícia helyébe megszerverték *Pest város polgári rendőrségét*, amelynek főkapitánya Thaisz Elek lett. A rendőrség tagjai azonban csaknem kivétel nélkül züllött, kéteshírű emberek voltak.

A biztosok és poroszlok balkáni ízű visszaéléseket követeltek el.

A rendőrséget 1873-ban államosították. Szellemében azonban ez sem idézett elő változást. A polgári biztosok továbbra is zsaroltak és szemehunytak a *Zrinyi, Két pisztoly, Griff, Vörös ökör* és *Barna orosz-lán*-beli ferbli, makao, és nasi-yasi-

játékosnak. A kéteshírű kávéházakban nem egy gazdag kereskedő életét oltották ki.

A hajóstéri Ankersaal és a Berger-pince lebontásánál a pincében igen sok meggyilkolt ember csontvázát találták.

Maga *Thaisz* Elek állott a közép-pontjában a megvesztegetéseknek. Napirenden voltak a rendőrtisztek botrányos bűnerei. A Thaisz-korszak alatt megtorlatlanul maradtak a legvakmerőbb bűntények is. Ekkor

történt, hogy gróf *Andrássy* Gyula külügyminiszter palotájából harmincezer forint értékű mükincset elloptak. A grófnak az aranygyapjas rendjele is a betörők zsákmánya lett. Egy ékszerész révén azonban sikerült elfogni a betörőket, három esavargó személyében, akiket maga *Andrássy* gróf fogott vallatóra. A külügyminiszter erélyének meg volt az eredménye, mert az *aranygyapjas rend báránnya előkerült az egyik Dob-utcai csapszék polcán álló befőttesüvegből*. 1884 július havában történt a híres harmincezer forintos postalopás, amikor a bécsi Centralstaatskassza-

ból a budai állampénztárba irányított pénzküldemény eltűnt. A tetteseket nem sikerült elfogni. *Thaisz* azonban a helyén maradt.

Nemsokái élvezhette azonban korlátlan uralmát, mert az *Operaház megnyitásán történt botrány miatt, amikor a csöcselék az előkelőségeket kiszorította a színházból és Ferenc József is végignézte a tumultuózus jelenetet, le kellett mondani állásáról*. Rövid idő múlva

Török János temesvári polgármester lett a főkapitány, aki kiirtotta a Thaisz-korszak korrump szellemét és megalapította a huszonnégy detektív-álló detektívtestületet.

A rendőrség 1887-ben költözött át a régi *Hatvani-utcai* épületéből a mai főkapitánysági épületbe. Itt már hallgatók szertek az „újdondászok” és *Aszalay* Antal detektív tudósított a napi rendőri eseményekről a *Magyar Újság*ban. Török főkapitány halálával *Pe-*

kárny József, majd *Sélley* Sándor dr. vette át a főkapitányság vezetését. Az ekkor már hetvenkét főből álló detektívtestület, amelynek különösen kiváló tagjai, *Beck* István, *Bezdek* Károly, *Sárközy* Sándor és *Kalmár* Hugó voltak, igen sikeres nyomozásokat vezettek. Ők fogták el a hírhedt *Papakosta* Dimitrij görög mérnök, *Afendakis* Perikles kereskedő és *Stalio* Mathias úri-kasszafúró bandáját majd

tizenegy év után sikerült kézrekeríteni a Thaisz-korabeli postarablás tetteseit is.

1897-ben tizennyolc borzalmas gyilkosság történt Budapesten, amelyeket a rendőrség egytől-egyig kinyomozott.

Sárközy Sándor detektív nevéhez fűződnek ezek a sikerek. Ugyanebben az évben *Magyar* Gyula detektív elfogta *Takács* Zoltán dr. pénzhamisítót, bandájával együtt. A kilencvenes évek végén megismétlődő véres szocialista tüntetések elfojtásában is nagy érdemeket szereztek detektívjeink.

1901-ben Krecsányi Kálmán került a detektívtestület élére

és ő fejlesztette ki a testületet, amely a mainak a pillére lett. *Krecsányi* idejére esnek a legszörnyűbb gyilkosságok, melyeknek tetteseit hihetetlen bravúrral kinyomozzák. Ekkor leplezik le a híres pozsonyi pornográf nyomdát.

1904-ben fojtják el a véres októberi nyomdász-sztrájkot, majd a fuvarosok mozgalmát és a háromnapos vasutas-sztrájkot.

Ebben az évben volt a *Párisi Nagy-árház tűzkatasztrófája* és a *New-york-palota* leégése. *Krecsányi* a *Ferenc József-rend lovagkeresztjét* kapja jutalmul érdemdús működéséért.

1906-ban *Boda* Dezső lett a főkapitány, aki tizenegy évig töltötte be ezt az állást. A detektívtestület jelentős fejlődésnek indult. Ebben az időben kezdődik az oroszországi

menekültek Magyarországra való beözönlése. A menekültek

az orosz szocialista terroris-
ták eszméit akarták elhinteni
a fővárosban, de alakulógyű-
lésüket, amelyen héber-nyelvű
felolvasások voltak, a detek-
tívek szétugrasztották.

Ez év december 31-én kitört a rég-
óta tervezett tömegsztrájk, amelyet
véres összeütközések árán levertek.
A sikerek láncolata során a buda-
pesti detektívek derítették fel a sza-
badkai Haverda-bűnügy rejtelmét.

1911-ben pedig, amikor a de-
tektívtestület 25 éves fenn-
állását ünnepelte, egyetlen
bűnügy sem maradt kideri-
tetlen.

A következő esztendő volt azonban
a bűnözés rekordszendeje, amikor
Nagy Károly detektívfőnök emberei
elfogták Mágnás Elza gyilkosait.

A háború kitörésekor, a mozgósít-
ás idején a detektívek két hónapon
keresztül éjjel-nappal az utcán vol-
tak. Rövidesen felburjánzottak a
speciális háborús bűnök: a balancs-
csalás, posztócsalás, a katonai fu-
varlevelekkel üzött visszaélések és
a katonaszabadítók bűncselekmé-
nyei, amelyeket a detektívek sikere-
sen kinyomoztak. A háború alatt
leplezték le Bravura Nikolas olasz
nyelvemester és Velössy Béla kém-
kedését. Budapesti detektívek deri-
tették ki, hogy

az oroszok kártyái betörése
azért vált lehetségessé, mert a
háború előtt francia erdőmér-
nők mérték fel a Kárpáto-
kat és ezzel az orosz hadveze-
tőségnek kémkedtek.

Budapest megerősítésekor sikerült
elfogni két japánt, akik az erődítés
terveit az oroszok kezére akarták
játsszani. Mindkettőt kivégezték.

Az öszirózsás forradalom és a vö-
ös uralom alatt a detektívtestület
agjai, kevés kivétellel, megmarad-
tak a nemzeti eszmék szolgálatában
és ennek köszönhető, hogy a kom-
mün leverés után felburjánzott po-

litikai és konjunkturális bűncselek-
mények idegölő nyomozásait majd-
nem teljes sikerrel végezték.

A negyvenéves jubileum alkalmá-
ból a *detektívtestület nyugdíjpótló-
és segélyező egyesülete által Vécsey
Leó kitűnő szerkesztésében kiadott
Jubileumi Album* a detektívtestület
történetén kívül tizenhét detektív
szencziós nyomozásának leírását
adja. Huszonöt legkiválóbb magyar
író detektívnovellája, a napilapok
rendőri tudósítóinak üdvözlő sorai
és közhasznú tájékoztató egészíti ki
a pompás album tartalmát.